Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej et. Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

angielski

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: en

Swipe to change

Sąd którego kraju jest właściwy w danej sprawie?

Estonia

1 Do jakiego sądu należy się zwrócić: do sądu powszechnego orzekającego w sprawach cywilnych czy do sądu szczególnego (na przykład sądu orzekającego w sprawach z zakresu prawa pracy)?

Sądami właściwymi do rozpoznawania spraw cywilnych są sądy rejonowe (*maakohus*). Sądy rejonowe rozpoznają sprawy cywilne w pierwszej instancji. Sprawy cywilne dotyczą kwestii z wielu różnych dziedzin i obejmują spory wynikające z różnych umów i zobowiązań, kwestie rodzinne i spadkowe, spory dotyczące praw rzeczowych, kwestie związane z działalnością przedsiębiorstw i organizacji non-profit oraz zarządzaniem nimi oraz kwestie związane z upadłością i prawem pracy. Aby wszcząć postępowanie cywilne, należy wnieść pozew do sądu rejonowego. W pozwie wnoszonym do sądu należy wskazać osobę, przeciwko której wytaczane jest powództwo, żądanie pozwu, uzasadnienie żądania (tj. podstawę prawną) oraz dowody na poparcie powództwa.

Prowadzenie postępowania w sprawach cywilnych reguluje kodeks postępowania cywilnego.

Mimo że w Estonii nie istnieją wyspecjalizowane sądy, przed skorzystaniem z prawa do wniesienia sprawy do sądu niektóre spory można skierować do komisji pozasądowych.

Na przykład spory pracownicze może rozstrzygać Komisja ds. Sporów Pracowniczych (töövaidluskomisjon). Komisja ds. Sporów Pracowniczych to niezależny organ zajmujący się prowadzeniem postępowań przedsądowych w sprawach dotyczących indywidualnych sporów pracowniczych. Prawo zwrócenia się do niej przysługuje zarówno pracownikom, jak i pracodawcom, przy czym nie wiąże się to z koniecznością uiszczenia opłaty skarbowej. Rozstrzyganie sporów pracowniczych przez Komisję ds. Sporów Pracowniczych reguluje ustawa o rozstrzyganiu sporów pracowniczych. Postępowania prowadzone przez Komisję ds. Sporów Pracowniczych nie są obowiązkowymi postępowaniami przedsądowymi. Decyzja Komisji ds. Sporów Pracowniczych, która weszła w życie, jest wiążąca dla stron. Do Komisji ds. Sporów Pracowniczych można zwrócić się o rozstrzygnięcie następujących sporów powstałych na gruncie stosunku pracy: 1) sporu pracowniczego wynikającego ze stosunku pracy między pracownikiem a pracodawcą zarejestrowanym w Estonii lub zagranicznym pracodawcą prowadzącym działalność w Estonii za pośrednictwem oddziału i z przygotowań do nawiązania takiego stosunku pracy (indywidualny spór pracowniczy); 2) sporu pracowniczego na gruncie § 7 ustawy o warunkach pracy pracowników oddelegowanych do Estonii między pracownikiem oddelegowanym do Estonii a jego pracodawcą (indywidualny spór pracowniczy); 3) sporu zbiorowego wynikającego z wykonania postanowień układu zbiorowego (spór zbiorowy). Komisja ds. Sporów Pracowniczych nie rozstrzyga sporów dotyczących odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu, uszkodzenia ciała lub śmierci w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej. We wniosku skierowanym do komisji należy wskazać okoliczności istotne dla sporu. Na przykład w przypadku zaskarżenia rozwiązania umowy o pracę należy wskazać datę i przyczynę rozwiązania tej umowy. Należy też opisać charakter sporu między stronami, tj. określić działania, których pracownik lub pracodawca nie podjął lub które podjął niezgodnie z prawem. Wszelkie oświadczenia i twierdzenia muszą zostać uzasadnione, dlatego też należy przedstawić wszelkie okoliczności, które są poparte dowodami z dokumentów (umowa o pracę, wzajemne uzgodnienia lub korespondencja między pracodawcą a pracownikiem itp.), lub odniesienia do wszelkich innych dowodów i dane świadków. Takie dowody z dokumentów, które uzasadniają roszczenie pracownika lub pracodawcy, należy załączyć do wniosku w momencie jego składania. Jeżeli wnioskodawca uzna, że w postępowaniu powinien wziąć udział świadek, we wniosku należy podać imię i nazwisko oraz adres świadka. Roszczenia wynikające z umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą może rozpoznawać Komisja ds. Skarg Konsumentów (tarbijakaebuste komisjon). Rozstrzyganie sporów przez tę komisję reguluje ustawa o ochronie konsumentów. Komisja ds. Skarg Konsumentów jest właściwa do rozstrzygania zarówno krajowych, jak i transgranicznych sporów konsumenckich wynikających z umów zawartych między konsumentami a przedsiębiorcami, wszczętych przez konsumenta, jeżeli jedną ze stron sporu jest przedsiębiorca, który ma miejsce prowadzenia działalności w Republice Estońskiej. Komisja ds. Skarg Konsumentów jest również właściwa do rozstrzygania wszelkich sporów dotyczących szkód spowodowanych przez wadliwy produkt, pod warunkiem że szkodę można zidentyfikować. W przypadku ustalenia, że szkoda została wyrządzona, gdy jednocześnie niemożliwe jest dokładne oszacowanie wartości tej szkody, na przykład z uwagi na fakt, że ma ona charakter niepieniężny lub zostanie poniesiona w przyszłości, kwotę odszkodowania ustala sąd. Komisja nie rozstrzyga sporów dotyczących usług o charakterze nieekonomicznym świadczonych w interesie ogólnym, usług edukacyjnych świadczonych przez osoby prawne podlegające przepisom prawa publicznego, usług opieki zdrowotnej świadczonych na rzecz pacjenta przez pracowników służby zdrowia w celu oceny stanu zdrowia, ochrony zdrowia lub przywrócenia dobrego stanu zdrowia pacjenta albo przepisania, wydania lub dostarczenia leków i urządzeń medycznych. Komisja nie jest również właściwa do rozstrzygania sporów dotyczących roszczeń z tytułu śmierci, uszkodzenia ciała lub uszczerbku na zdrowiu ani sporów, które rozstrzyga się zgodnie z procedurą przewidzianą w innych ustawach. Spory takie rozstrzyga właściwa instytucja lub sąd. Postępowania prowadzone przez Komisję ds. Skarg Konsumentów nie są obowiązkowymi postępowaniami przedsądowymi. Lista przedsiębiorców, którzy nie zastosowali się do decyzji Komisji, jest publikowana na stronie internetowej Rady Ochrony Konsumentów i Organu Regulacyjnego ds. Technicznych. Jeżeli strony nie zgadzają się z decyzją Komisji lub nie zastosują się do jej treści, mogą wnieść ten sam spór do rozpoznania przez sąd rejonowy.

Spory dotyczące najmu można rozstrzygać w postępowaniu prowadzonym przed komisją ds. najmu, która działa zgodnie z przepisami ustawy o rozstrzyganiu sporów dotyczących najmu (üürivaidluse lahendamise seadus). Organ samorządu terytorialnego może powołać komisję ds. najmu jako niezależny podmiot odpowiedzialny za rozstrzyganie sporów dotyczących najmu. Komisje ds. najmu nie rozstrzygają sporów, których przedmiotem są roszczenia finansowe o wartości powyżej 3 200 euro. Postępowania prowadzone przez komisję ds. najmu nie są obowiązkowymi postępowaniami przedsądowymi. Po wejściu w życie decyzji komisji ds. najmu strony nie mogą wnieść tego samego roszczenia opierającego się na tej samej podstawie do sądu. Decyzja komisji ds. najmu, która weszła w życie, jest wiążąca dla stron.

2 W przypadku gdy właściwość mają sądy powszechne orzekające w sprawach cywilnych (tj. sądy, które odpowiadają za rozpoznawanie takich spraw), w jaki sposób mogę się dowiedzieć, do którego z nich należy się zwrócić?

Aby ustalić, który sąd jest właściwy do rozpoznania sprawy, należy zapoznać się z zasadami ustalania właściwości. Wyróżnia się trzy rodzaje właściwości: 1) właściwość miejscową ogólną, która zależy od miejsca zamieszkania; 2) właściwość miejscową przemienną; 3) właściwość wyłączną (zob. pkt 2.2).

2.1 Czy istnieje rozróżnienie w hierarchii sądów powszechnych orzekających w sprawach cywilnych (na przykład sądy rejonowe są sądami niższej instancji, a sądy okręgowe są sądami wyższej instancji), a jeżeli tak, który z nich jest właściwy w mojej sprawie?

Sądy niższej i wyższej instancji są różne, ponieważ estoński system sądownictwa jest systemem trójinstancyjnym.

Sądy rejonowe (*maakohus*) rozpoznają wszystkie sprawy cywilne jako sądy pierwszej instancji. Ustawa może przewidywać, że określone rodzaje spraw mają rozpoznawać wyłącznie określone sądy rejonowe, jeżeli przyspieszy to rozpoznawanie spraw lub w inny sposób usprawni ten proces.

Sąd okręgowy (*ringkonnakohus*) rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń wydanych w sprawach cywilnych przez sądy rejonowe podlegające jego właściwości miejscowej na podstawie wniesionych zażaleń na postanowienia i apelacji od wyroków. Sąd okręgowy orzeka również w innych sprawach wchodzących w zakres jego właściwości na mocy prawa.

Sąd Najwyższy (Riigikohus) rozpoznaje środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych w sprawach cywilnych przez sądy okręgowe (skargi kasacyjne i zażalenia na postanowienia). Sąd Najwyższy rozpoznaje również wnioski o przeprowadzenie kontroli sądowej prawomocnych orzeczeń sądowych, w przypadkach przewidzianych w ustawie wyznacza sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy oraz orzeka we wszystkich innych sprawach, do rozpoznania których jest właściwy z mocy prawa. Sąd Najwyższy pełni również funkcję estońskiego sądu konstytucyjnego.

Sprawa jest najpierw rozpoznawana w pierwszej instancji przez sąd rejonowy, który wydaje wyrok. Osobie, która uzna, że sąd pierwszej instancji wydał wyrok z naruszeniem obowiązujących przepisów lub że z okoliczności i dowodów, które należy uwzględnić w postępowaniu apelacyjnym, wynika, że w postępowaniu apelacyjnym sąd powinien wydać wyrok inny niż sąd pierwszej instancji, przysługuje prawo do wniesienia apelacji do sądu wyższej instancji, tj. do sądu okręgowego. Sądy okręgowe są sądami drugiej instancji i w związku z tym rozpoznają środki zaskarżenia od orzeczeń sądów rejonowych i sądów administracyjnych (apelacje od wyroków i zażalenia na postanowienia). Sąd okręgowy orzeka w sprawach cywilnych kolegialnie – rozpoznaje środki zaskarżenia w składzie trzech sędziów.

Sąd Najwyższy jest sądem najwyższej instancji. Sąd Najwyższy rozpoznaje środki zaskarżenia od orzeczeń wydanych w sprawach cywilnych przez sądy okręgowe (skargi kasacyjne i zażalenia na postanowienia). Sąd Najwyższy rozpoznaje również wnioski o przeprowadzenie kontroli prawomocnych orzeczeń sądowych; w przypadkach przewidzianych w ustawie wyznacza sąd właściwy do rozpoznania sprawy i orzeka we wszystkich innych sprawach, do których rozpoznania jest właściwy z mocy prawa. Skarga kasacyjna polega na zaskarżeniu nieprawomocnego wyroku sądu, jeżeli w sprawie występuje zagadnienie prawne, oraz poddanie tego wyroku kontroli przez sąd wyższej instancji bez przeprowadzenia ponownej oceny stanu faktycznego. Kontrola orzeczeń sądowych oznacza ponowne zbadanie postanowień i wyroków, które już się uprawomocniły, w przypadku gdy wystąpiły nowe okoliczności w sprawie oraz na podstawie wniosku złożonego przez stronę postępowania.

Uczestnik postępowania apelacyjnego może wnieść środek zaskarżenia od wyroku sądu okręgowego do Sądu Najwyższego, jeżeli sąd okręgowy dopuścił się rażącego naruszenia przepisu prawa procesowego lub niewłaściwie zastosował przepis prawa materialnego. W postępowaniu przed Sądem Najwyższym uczestnik postępowania może dokonywać czynności procesowych oraz składać pisma procesowe i wnioski wyłącznie za pośrednictwem adwokata.

W postępowaniu nieprocesowym przed Sądem Najwyższym uczestnik postępowania może dokonywać czynności procesowych oraz składać pisma procesowe osobiście lub za pośrednictwem prawnika. Sąd Najwyższy przyjmie skargę kasacyjną, jeżeli będzie ona spełniała wymogi ustanowione w obowiązujących przepisach, zostanie złożona w wyznaczonym terminie i:

1) nie będzie ulegało wątpliwości, że przy wydawaniu wyroku sąd okręgowy nieprawidłowo zastosował przepis prawa materialnego, co mogło skutkować wydaniem niewłaściwego wyroku;

2) sąd okręgowy dopuścił się poważnego naruszenia przepisu prawa procesowego przy wydawaniu wyroku, co mogło doprowadzić do wydania niewłaściwego wyroku.

Ponadto Sąd Najwyższy przyjmie sprawę, jeżeli rozpoznanie skargi kasacyjnej będzie miało kluczowe znaczenie dla zapewnienia pewności prawa oraz dla kształtowania jednolitej praktyki sądowej bądź dla dalszego rozwoju prawa.

2.2 Właściwość miejscowa (który sąd jest właściwy do rozpoznania mojej sprawy: sąd w mieście A czy w mieście B?).

Właściwość oznacza prawo i obowiązek wykonania praw procesowych określonej osoby przed określonym sądem. Wyróżnia się właściwość ogólną, przemienną i wyłączną.

Właściwość ogólna wskazuje sąd, przed który można wytoczyć powództwo przeciwko danej osobie i przed którym można podjąć inne czynności procesowe w odniesieniu do tej osoby, chyba że przepisy stanowią, że powództwo można wytoczyć lub czynność można podjąć przed innym sądem.

Właściwość miejscowa przemienna wskazuje sąd, przed który można wytoczyć powództwo przeciwko danej osobie i przed którym można podjąć inne czynności procesowe w odniesieniu do tej osoby, poza sądem posiadającym właściwość miejscową ogólną w danej sprawie. Oznacza to na przykład, że powództwo o roszczenie majątkowe przeciwko osobie fizycznej można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca, w którym taka osoba fizyczna miała miejsce zamieszkania przez dłuższy czas. Jeżeli taka osoba zamieszkuje w państwie trzecim, powód może również wystąpić przeciwko niej z powództwem o roszczenie majątkowe, wnosząc je do sądu właściwego dla miejsca położenia składnika majątku będącego przedmiotem powództwa lub do sądu właściwego dla miejsca położenia pozostałych składników majątku tej osoby.

Właściwość wyłączna wskazuje jedyny sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy cywilnej. W postępowaniach wszczynanych na wniosek strony sąd ma zawsze właściwość wyłączną, chyba że przepisy prawa stanowią inaczej. Właściwość wyłączną można oznaczyć na przykład na podstawie miejsca położenia nieruchomości, miejsca prowadzenia działalności osoby prawnej itp.

2.2.1 Podstawowa zasada ustalania właściwości miejscowej

Powództwo przeciwko osobie fizycznej można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania tej osoby, natomiast powództwo przeciwko osobie prawnej można wytoczyć przed sąd właściwy dla jej siedziby statutowej. Jeżeli miejsce zamieszkania osoby fizycznej nie jest znane, powództwo przeciwko takiej osobie można wytoczyć przed sąd właściwy dla ostatniego znanego miejsca zamieszkania tej osoby.

2.2.2 Wyjątki od podstawowej zasady

Powództwo przeciwko obywatelowi Republiki Estońskiej zamieszkującemu w państwie trzecim, w odniesieniu do którego stosuje się zasady eksterytorialności, lub przeciwko obywatelowi Republiki Estońskiej pracującemu w państwie trzecim jako urzędnik służby cywilnej można wytoczyć przed sąd właściwy dla ostatniego miejsca zamieszkania tego obywatela w Estonii. Jeżeli dana osoba nie zamieszkiwała w Estonii, powództwo przeciwko niej można wytoczyć przed Sąd Rejonowy dla prowincji Harju (Harju Maakohus). Powództwo przeciwko Republice Estońskiej lub organowi samorządu terytorialnego można wytoczyć przed sąd właściwy dla siedziby statutowej takiego organu państwowego lub organu samorządu terytorialnego. W przypadku braku możliwości ustalenia właściwego organu państwowego powództwo należy wytoczyć przed Sąd Rejonowy dla prowincji Harju. W przypadku braku możliwości ustalenia organu samorządu terytorialnego powództwo należy wytoczyć przed sąd właściwy miejscowo dla siedziby władz danej gminy wiejskiej lub miasta. Powód może również wytoczyć powództwo przeciwko Republice Estońskiej i organowi samorządu terytorialnego przed sąd właściwy dla swojego miejsca zamieszkania lub siedziby.

2.2.2.1 W jakim przypadku mam możliwość wyboru pomiędzy sądem w miejscu zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady) a innym sądem?

W przypadkach wskazanych w odpowiednich przepisach dopuszcza się możliwość wyboru sądu, przed który można wytoczyć powództwo i przed którym można podjąć inne czynności procesowe, poza sądem, którym ma właściwość ogólną w określonej sprawie.

Właściwość ze względu na miejsce pobytu – powództwo o roszczenie majątkowe przeciwko osobie fizycznej można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca, w którym ta osoba fizyczna miała miejsce pobytu przez dłuższy czas z uwagi na fakt, że pozostawała w stosunku pracy lub w stosunku służbowym, studiowała albo przebywała w tym miejscu z jakiegokolwiek innego powodu.

Właściwość ze względu na miejsce prowadzenia działalności – powództwo o roszczenie związane z działalnością gospodarczą lub zawodową pozwanego można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca prowadzenia przez niego działalności.

Właściwość ze względu na siedzibę statutową osoby prawnej – osoba prawna ustanowiona na zasadzie członkostwa, w tym przedsiębiorstwo, lub członek, partner lub udziałowiec takiej osoby prawnej może wytoczyć powództwo z tytułu członkostwa lub posiadania udziałów przeciwko innemu członkowi, partnerowi lub udziałowcowi tej samej osoby prawnej przed sąd właściwy dla siedziby statutowej takiej osoby prawnej.

Właściwość ze względu na położenie składnika majątku – jeżeli dana osoba ma miejsce zamieszkania lub siedzibę statutową na terytorium państwa trzeciego, można wytoczyć przeciwko niej powództwo o roszczenie majątkowe przed sąd właściwy dla miejsca położenia składnika majątku będącego przedmiotem powództwa lub przed sąd właściwy dla miejsca położenia pozostałych składników majątku tej osoby. Jeżeli dany składnik majątku został wpisany do rejestru publicznego, powództwo można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca prowadzenia rejestru, do którego wpisano ten składnik majątku. Jeżeli składnikiem majątku jest roszczenie wynikające z prawa zobowiązań, powództwo można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej dłużnika. Jeżeli roszczenie jest zabezpieczone składnikiem majątku, powództwo można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca położenia tego składnika majątku.

Powództwo o roszczenie zabezpieczone hipoteką lub obciążone prawem rzeczowym albo inne powództwo o podobne roszczenie można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca położenia nieruchomości, pod warunkiem że dłużnik jest właścicielem zarejestrowanej nieruchomości zabezpieczonej hipoteką lub obciążonej prawem rzeczowym.

Właściwość w przypadku powództwa dotyczącego własności lokalu – powództwo przeciwko właścicielowi lokalu mieszkalnego wynikające ze stosunku prawnego związanego z własnością tego lokalu można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca położenia nieruchomości będącej przedmiotem własnościowego prawa do lokalu.

Właściwość ze względu na miejsce wykonania umowy – powództwo o roszczenie wynikające z umowy lub powództwo o stwierdzenie nieważności umowy można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca, w którym zakwestionowane postanowienie umowne ma zostać wykonane. W przypadku umowy sprzedaży ruchomości za miejsce wykonania zobowiązania uznaje się miejsce, w którym dana ruchomość została przekazana lub miała zostać przekazana nabywcy oraz, w przypadku umowy o świadczenie usługi, miejsce, w którym usługa była lub miała być świadczona. W pozostałych przypadkach za miejsce wykonania zobowiązania uznaje się miejsce prowadzenia działalności lub, w przypadku braku takiego miejsca, miejsce zamieszkania lub siedzibę statutową dłużnika. Powyższe przepisy mają zastosowanie, chyba że strony postanowią inaczej.

Właściwość ze względu na miejsce zamieszkania konsumenta – konsument może również wytoczyć powództwo o roszczenie wynikające z umowy lub stosunku określonych w art. 35, 46, 52, art. 208 ust. 4, art. 379, 402, art. 635 ust. 4, art. 709, 734 i 866 ustawy o prawie zobowiązań (võlaõigusseadus) lub powództwo wynikające z innej umowy zawartej z przedsiębiorstwem mającym siedzibę statutową lub miejsce prowadzenia działalności w Estonii przed sąd właściwy dla swojego miejsca zamieszkania. Powyższe przepisy nie mają zastosowania do powództw z tytułu umów przewozu.

Właściwość w przypadku powództwa o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia – ubezpieczony, uposażony z tytułu ubezpieczenia lub inna osoba uprawniona do wystąpienia z żądaniem wykonania umowy ubezpieczenia przez ubezpieczyciela mogą również wytoczyć powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej tej osoby. W przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej lub ubezpieczenia obiektu w budowie, nieruchomości lub ruchomości połączonego z ubezpieczeniem obiektu w budowie lub nieruchomości powództwo przeciwko ubezpieczycielowi można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca wystąpienia działania lub zdarzenia, które doprowadziło do powstania szkody, lub miejsca, w którym szkoda została wyrządzona.

Właściwość w przypadku powództwa wynikającego z umowy dotyczącej praw własności intelektualnej – powództwo wynikające z umowy dotyczącej przeniesienia przedmiotu praw autorskich, praw pokrewnych lub praw własności przemysłowej lub z umowy licencyjnej lub powództwo służące potwierdzeniu nieważności takiej umowy można również wytoczyć przed Sąd Rejonowy dla prowincji Harju.

Właściwość ze względu na miejsce zamieszkania lub miejsce zatrudnienia pracownika – pracownik może wytoczyć powództwo o roszczenie wynikające z umowy o pracę również przed sąd właściwy dla jego miejsca zamieszkania lub zatrudnienia.

Właściwość w przypadku powództwa z weksla lub czeku – powództwo z weksla lub czeku można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca płatności.

Właściwość w przypadku powództwa o roszczenie z czynu niedozwolonego – powództwo o odszkodowanie z tytułu szkód poniesionych wskutek czynu niedozwolonego można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca wystąpienia działania lub zdarzenia, które doprowadziło do powstania szkody, lub miejsca, w którym szkoda została wyrządzona.

Właściwość w przypadku powództwa o roszczenie morskie, powództwa z tytułu działań ratunkowych lub umowy w zakresie ratownictwa – powództwo o jedno roszczenie morskie lub większą liczbę roszczeń wskazanych w ustawie o prawie morza (laeva asjaõigusseadus) można również wytoczyć przed sąd właściwy dla położenia statku pozwanego lub dla portu macierzystego takiego statku. Powództwo z tytułu działań ratunkowych lub umowy w zakresie ratownictwa można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca prowadzenia akcji ratunkowej.

Właściwość w przypadku powództwa o podział masy spadkowej – powództwo o ustalenie prawa do spadku, roszczenie następcy prawnego przeciwko posiadaczowi masy spadkowej, roszczenie wynikające z zapisu lub testamentu lub roszczenie o zachowek lub podział masy spadkowej można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkodawcy w momencie jego śmierci. Jeżeli spadkodawca był obywatelem Republiki Estońskiej, ale w momencie śmierci nie zamieszkiwał w Estonii, powództwo można również wytoczyć przed sąd właściwy dla ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Estonii. Jeżeli spadkodawca nie zamieszkiwał w Estonii, powództwo można wytoczyć przed Sąd Rejonowy dla prowincji Harju (Harju Maakohus).

Powództwo przeciwko współpozwanym i kilka powództw przeciwko jednemu pozwanemu – powództwo przeciwko kilku pozwanym można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby jednego z współpozwanych według wyboru powoda. Jeżeli powód zamierza wytoczyć więcej niż jedno powództwo przeciwko jednemu pozwanemu na podstawie tej samej przesłanki faktycznej, wszystkie powództwa można wytoczyć przed sąd właściwy do rozpoznania powództwa dotyczącego jednego roszczenia lub kilku roszczeń opierających się na tej samej przesłance faktycznej.

Właściwość w przypadku powództwa wzajemnego oraz powództwa wniesionego przez osobę trzecią występującą z niezależnym roszczeniem – powództwo wzajemne można wytoczyć przed sąd, do którego wniesiono powództwo pierwotne, o ile spełniono warunki wniesienia powództwa wzajemnego i o ile

powództwo wzajemne nie podlega właściwości wyłącznej, a także o ile nie stwierdzono, że sądem właściwym do rozpoznawania tego rodzaju kwestii jest wyłącznie określony sąd rejonowy. Powyższe przepisy stosuje się również w przypadku, gdy zgodnie z przepisami ogólnymi powództwo wzajemne należy wytoczyć przed sąd w państwie trzecim.
Osoba trzecia może wytoczyć niezależne powództwo przed sąd rozpoznający powództwo główne.
Właściwość w postępowaniu upadłościowym – powództwo o wszczęcie postępowania upadłościowego lub o ustalenie masy upadłości przeciwko upadłemu, syndykowi masy upadłości lub członkowi komisji upadłościowej, w tym powództwo o wyłączenie składnika majątku z masy upadłości, można wytoczyć przed sąd, który orzekł o upadłości. Powództwo o zaspokojenie roszczenia można również wytoczyć przed sąd, który orzekł o upadłości. Podmiot, wobec którego ogłoszono upadłość może również wytoczyć powództwo dotyczące masy upadłości, w tym powództwo o roszczenie windykacyjne, przed sąd, który ogłosił upadłość.
Jeżeli sprawa podlega właściwości kilku sądów estońskich jednocześnie, powodowi przysługuje prawo wyboru sądu, przed który chce wytoczyć powództwo. W takim przypadku sprawę rozpoznaje sąd, który otrzymał pozew jako pierwszy.
Jeżeli powództwo zostanie wytoczone przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej pozwanego lub przed sąd, który ma właściwość wyłączną, sprawa jest rozpoznawana przez ośrodek zamiejscowy właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej pozwanego lub dla miejsca, na podstawie którego ustalono właściwość wyłączną. Jeżeli kilka miejsc decydujących o właściwości sądu leży na obszarze objętym właściwością miejscową jednego sądu rejonowego, lecz podlegającym różnym ośrodkom zamiejscowym, powód może wybrać ośrodek zamiejscowy, w którym sprawa zostanie rozpoznana. Jeżeli powód nie dokona takiego wyboru, sąd wskaże ośrodek zamiejscowy właściwy do rozpoznania sprawy.
Szczegółowe obszary właściwości terytorialnej i ośrodki zamiejscowe ustanowiono w ustawie o sądach.

2.2.2.2 W jakim przypadku muszę wybrać sąd inny niż ten właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady)?

W przypadkach określonych w ustawie stosuje się zasadę właściwości wyłącznej. Właściwość wyłączna wskazuje jedyny sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy cywilnej.
1) *Właściwość ze względu na położenie nieruchomości* – przed sąd właściwy dla położenia danej nieruchomości można wytoczyć powództwo obejmujące następujące kategorie roszczeń:
roszczenia dotyczące uznania istnienia prawa własności, ograniczonego prawa rzeczowego lub innego obciążenia rzeczowego na nieruchomości lub uznania braku takich praw lub obciążeń lub roszczenia dotyczące innych praw do nieruchomości;
roszczenia o ustalenie granic lub podział nieruchomości;
objęcie prawa własności do nieruchomości ochroną;
roszczenia dotyczące prawa rzeczowego wynikającego z własnościowego prawa do lokalu;
roszczenia dotyczące przymusowej egzekucji z nieruchomości;
roszczenia wynikające z umowy dzierżawy lub najmu nieruchomości lub z innej umowy użytkowania nieruchomości zgodnie z prawem zobowiązań bądź roszczenia dotyczące ważności takich umów.
Powództwo dotyczące służebności gruntowej, obciążenia rzeczowego lub prawa pierwokupu wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca położenia danej nieruchomości służebnej lub obciążonej.
2) *Roszczenie o zaprzestanie stosowania standardowych warunków umownych* – powództwo o zaprzestanie stosowania niesprawiedliwego standardowego warunku umownego lub o odwołanie lub wycofanie zalecenia stosowania takiego warunku przez osobę zalecającą jego stosowanie (art. 45 ustawy o prawie zobowiązań) wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca prowadzenia działalności przez pozwanego lub, w przypadku braku takiego miejsca, przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca prowadzenia działalności, miejsca zamieszkania ani siedziby statutowej w Estonii, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca, w którym stosowano taki standardowy warunek umowny.
3) *Właściwość w sprawie o uchylenie decyzji organu osoby prawnej lub stwierdzenie jej nieważności* – powództwo o uchylenie decyzji organu osoby prawnej lub o stwierdzenie jej nieważności wytacza się przed sąd właściwy dla siedziby statutowej danej osoby prawnej.
4) *Właściwość w sprawach małżeńskich*
Za sprawy małżeńskie uznaje się sprawy cywilne, w których przedmiotem powództwa są kwestie związane z:
rozwodem;
unieważnieniem małżeństwa;
ustaleniem istnienia lub nieistnienia małżeństwa;
podziałem majątku wspólnego lub innymi roszczeniami wynikającymi ze stosunków majątkowych między małżonkami;
innymi roszczeniami wynikającymi ze stosunku między małżonkami wniesionymi przez jedno z małżonków przeciwko drugiemu.
Sąd estoński jest właściwy do rozpoznania sprawy małżeńskiej, jeżeli:
co najmniej jedno z małżonków jest obywatelem Republiki Estońskiej lub było obywatelem Republiki Estońskiej w momencie zawarcia związku małżeńskiego;
obydwoje małżonkowie zamieszkują w Estonii;
jedno z małżonków ma miejsce zamieszkania w Estonii, z wyjątkiem sytuacji, w której oczywiste jest, że wydany wyrok nie zostałby uznany w państwie obywatelstwa któregokolwiek z małżonków.
Jeżeli sprawa małżeńska ma zostać rozpoznana przez sąd w Estonii, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla wspólnego miejsca zamieszkania małżonków lub, w przypadku braku takiego wspólnego miejsca zamieszkania, przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania w Estonii, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania wspólnego, małoletniego dziecka stron, a w przypadku braku takiego małoletniego dziecka – przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda.
Jeżeli ustanowiono pieczę nad majątkiem osoby nieobecnej, która zaginęła, lub jeżeli ustanowiono kuratelę dla osoby z uwagi na jej ograniczoną zdolność do czynności prawnych lub w przypadku osoby poddanej karze pozbawienia zdolności, powództwo rozwodowe przeciwko takiej osobie można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda.
5) *Właściwość w sprawach o ustalenie ojcostwa i alimenty* – sprawa o ustalenie ojcostwa to sprawa cywilna, w której rozpoznaje się powództwo o ustalenie lub zakwestionowanie wpisu dotyczącego rodzica w akcie urodzenia dziecka lub w aktach stanu cywilnego. Estoński sąd może rozpoznać sprawę o ustalenie ojcostwa, jeżeli co najmniej jedna ze stron postępowania jest obywatelem Republiki Estońskiej lub jeżeli co najmniej jedna ze stron postępowania ma miejsce zamieszkania w Estonii. W sprawie o ustalenie ojcostwa rozpoznawanej przez sąd estoński powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka. Jeżeli dziecko nie ma miejsca zamieszkania w Estonii, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania w Estonii, powództwo wytacza się przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda.
Przepisy te mają również zastosowanie do spraw o alimenty. Sprawa o alimenty jest to sprawa cywilna, w której rozpoznaje się roszczenie o:
wykonanie przez jednego z rodziców spoczywającego na nim obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniego dziecka;

wykonanie obowiązku alimentacyjnego ustanowionego pomiędzy rodzicami;
wykonanie obowiązku alimentacyjnego ustanowionego pomiędzy małżonkami;
wykonanie innego obowiązku alimentacyjnego wynikającego z mocy prawa.
6. Właściwość w postępowaniach wszczynanych na wniosek strony
W postępowaniach wszczynanych na wniosek strony sąd ma zawsze właściwość wyłączną, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej.
Uproszczone postępowanie nakazowe – uproszczone postępowanie nakazowe przeprowadza się w ośrodku zamiejscowym Sądu Rejonowego dla prowincji Pärnu w Haapsalu zajmującym się nakazami zapłaty (Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja). Aby wszcząć uproszczone postępowanie nakazowe w związku z roszczeniem alimentacyjnym lub roszczeniem o zwrot długu, można skorzystać ze strony internetowej https://www.e-toimik.ee/ w celu skontaktowania się z wydziałem ds. nakazów zapłaty sądu rejonowego. Uproszczone postępowanie nakazowe nie ma zastosowania do roszczeń o zwrot długu przekraczających 6 400 euro; kwota ta obejmuje zarówno roszczenie główne, jak i roszczenie o świadczenia uboczne. Podobnie postępowania uproszczonego nie stosuje się wówczas, gdy kwota dochodzonych świadczeń alimentacyjnych przekracza 1,5-krotność minimalnej kwoty świadczeń alimentacyjnych. W 2020 r. 1,5-krotność minimalnej kwoty świadczeń alimentacyjnych odpowiadała 438 euro miesięcznie. Uproszczone postępowanie nakazowe nie ma zastosowania, jeżeli dłużnik nie jest wskazany w akcie urodzenia dziecka jako jego rodzic.
Uznanie za zmarłego i ustalenie czasu zgonu – sąd estoński może uznać osobę za zmarłą i ustalić czas jej zgonu, jeżeli: 1) w chwili otrzymania ostatniej informacji na temat osoby zaginionej była ona obywatelem Republiki Estońskiej lub miała miejsce zamieszkania w Estonii; 2) sąd estoński ma inny interes prawny w uznaniu osoby za zmarłą lub ustaleniu czasu jej zgonu.
Wniosek o uznanie za zmarłego i ustalenie czasu zgonu składa się do sądu właściwego dla ostatniego miejsca zamieszkania osoby zaginionej. Jeżeli osoba zaginęła w związku z rozbiciem się statku zarejestrowanego w Estonii, wniosek składa się do sądu właściwego dla portu macierzystego tego statku.
W innych przypadkach wniosek o uznanie za zmarłego lub o ustalenie czasu zgonu składa się do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej wnioskodawcy. Jeżeli miejsce zamieszkania lub siedziba statutowa wnioskodawcy nie znajduje się w Estonii, wniosek składa się do Sądu Rejonowego dla prowincji Harju. Wniosek o zmianę czasu zgonu lub o unieważnienie uznania za zmarłego składa się do sądu, który ustalił czas zgonu lub uznał osobę za zmarłą.
Sprawy dotyczące kurateli – sprawą dotyczącą kurateli jest sprawa dotycząca ustanowienia kuratora lub inna powiązana sprawa. Sąd estoński może być właściwy do rozpoznania sprawy dotyczącej kurateli, jeżeli: 1) osoba potrzebująca kurateli lub objęta kuratelą jest obywatelem Republiki Estońskiej lub ma miejsce zamieszkania w Estonii; 2) osoba potrzebująca kurateli lub objęta kuratelą potrzebuje ochrony sądu estońskiego z innego powodu, również w przypadku gdy jej majątek znajduje się w Estonii.
Ustanowienie kuratora w Estonii nie jest konieczne, jeżeli sąd estoński i sąd państwa trzeciego są w równym stopniu właściwe do ustanowienia kurateli i kurator został już ustanowiony w państwie trzecim lub postępowanie w przedmiocie ustanowienia kuratora toczy się przed sądem zagranicznym, pod warunkiem że można domniemywać, że orzeczenie sądu zagranicznego zostanie uznane w Estonii, oraz że nieustanowienie kuratora w Estonii służy dobru osoby potrzebującej kurateli.
Sprawę dotyczącą kurateli rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca zamieszkania osoby potrzebującej kurateli. Ustanowienie kuratora dla dziecka poczętego należy do właściwości sądu właściwego dla miejsca zamieszkania matki dziecka. W przypadku sprawy dotyczącej ustanowienia kuratora dla rodzeństwa zamieszkującego lub przebywającego w okręgu podlegającym właściwości miejscowej kilku sądów kuratora ustanawia sąd właściwy dla miejsca zamieszkania najmłodszego dziecka. Jeżeli w takim przypadku postępowanie w przedmiocie kurateli toczy się już przed sądem, sądem właściwym do rozpoznania sprawy dotyczącej kurateli jest ten sam sąd. Jeżeli osoba potrzebująca kurateli nie ma miejsca zamieszkania w Estonii lub nie można ustalić jej miejsca zamieszkania, sprawę może rozpoznać sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się osoba potrzebująca kurateli lub jej majątek, lub Sąd Rejonowy dla prowincji Harju. Sprawę dotyczącą osoby objętej kuratelą lub jej majątku rozpoznaje sąd, który ustanowił kuratora. Taką sprawę może również rozpoznać – jeżeli występuje ku temu uzasadniona przyczyna – sąd właściwy dla miejsca zamieszkania osoby objętej kuratelą lub sąd właściwy dla miejsca położenia jej majątku.
Umieszczenie osoby w zakładzie zamkniętym – sprawę związaną z umieszczeniem osoby w zakładzie zamkniętym rozpoznaje sąd, który ustanowił kuratora dla tej osoby, lub sąd prowadzący postępowanie w przedmiocie kurateli. W innych przypadkach sprawy takie rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca położenia zakładu zamkniętego. Taką sprawę może również rozpoznać sąd, który zarządził tymczasową ochronę prawną.
Tymczasową ochronę prawną może zarządzić każdy sąd właściwy dla miejsca, w którym odpowiedni środek ma zostać zastosowany. Inne sprawy związane z umieszczeniem osoby w zakładzie zamkniętym, w tym sprawy dotyczące zawieszenia lub zakończenia okresu umieszczenia w zakładzie zamkniętym oraz sprawy związane ze zmianą okresu umieszczenia w placówce zamkniętej, rozpoznaje sąd, który wydał orzeczenie w przedmiocie umieszczenia osoby w placówce zamkniętej.
Ustanowienie kurateli nad majątkiem osoby nieobecnej – sprawy związane z ustanowieniem kurateli nad majątkiem osoby nieobecnej rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca zamieszkania osoby nieobecnej. Jeżeli osoba nieobecna nie ma miejsca zamieszkania w Estonii, sprawy związane z ustanowieniem kurateli nad majątkiem osoby nieobecnej rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca położenia majątku, który ma zostać objęty kuratelą. Inne sprawy związane z ustanowieniem kurateli nad majątkiem osoby nieobecnej, w tym sprawy związane ze zniesieniem kurateli i zmianą kuratora oraz zakresu jego obowiązków, rozpoznaje sąd, który ustanowił kuratora.
Przysposobienie – estoński sąd może wydać orzeczenie w przedmiocie przysposobienia, jeżeli rodzic adopcyjny, jeden z małżonków wyrażających gotowość przysposobienia dziecka lub dziecko jest obywatelem Republiki Estońskiej lub jeżeli rodzic adopcyjny, jeden z małżonków wyrażających gotowość przysposobienia dziecka lub dziecko mają miejsce zamieszkania w Estonii. Wniosek o przysposobienie składa się do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania przysposabianego dziecka. Jeżeli dziecko przysposobione nie ma miejsca zamieszkania w Republice Estońskiej, wniosek należy złożyć w Sądzie Rejonowym dla prowincji Harju. Sądem właściwym do stwierdzenia nieważności przysposobienia jest sąd, który wydał orzeczenie w przedmiocie przysposobienia.
Rozszerzenie ograniczonej zdolności do czynności prawnych małoletniego – o rozszerzeniu ograniczonej zdolności do czynności prawnych małoletniego może orzec sąd estoński, jeżeli małoletni jest obywatelem Republiki Estońskiej lub ma miejsce zamieszkania w Estonii. Wniosek o rozszerzenie ograniczonej zdolności do czynności prawnych małoletniego lub wniosek o uchylenie postanowienia o rozszerzeniu ograniczonej zdolności do czynności prawnych małoletniego wnosi się do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania małoletniego. Jeżeli małoletni nie ma miejsca zamieszkania w Republice Estońskiej, wniosek należy złożyć w Sądzie Rejonowym dla prowincji Harju.
Ustalenie pochodzenia dziecka i zakwestionowanie wpisu dotyczącego jednego z rodziców po jego śmierci – jeżeli osoba dąży do potwierdzenia stosunku prawnego łączącego ją ze zmarłym lub jeżeli chce zakwestionować wpis dotyczący jednego z rodziców w rejestrze urodzeń po śmierci osoby wpisanej w rejestrze urodzeń lub w rejestrze ludności jako jedno z rodziców, stosowny wniosek należy wnieść do sądu właściwego dla ostatniego miejsca zamieszkania osoby, której dotyczy potwierdzenie stosunku prawnego lub zakwestionowanie wpisu w rejestrze urodzeń lub w rejestrze ludności. Jeżeli ostatnie znane miejsce zamieszkania osoby nie znajdowało się w Estonii lub jeżeli nie było znane, wniosek składa się do Sądu Rejonowego dla prowincji Harju.

Inne sprawy rodzinne rozpoznawane w postępowaniach wszczynanych na wniosek strony – do innych spraw rodzinnych rozpoznawanych w postępowaniach wszczynanych na wniosek strony zastosowanie mają przepisy dotyczące władzy rodzicielskiej, o ile ustawa nie stanowi inaczej i o ile jest to uzasadnione, biorąc pod uwagę specyfikę rozpoznawanej sprawy. Wszczynane na wniosek strony postępowanie dotyczące stosunku prawnego między małżonkami lub rozwiedzionymi małżonkami prowadzi sąd właściwy dla wspólnego miejsca zamieszkania małżonków lub ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania małżonków. Jeżeli małżonkowie nie mieli wspólnego miejsca zamieszkania w Estonii lub jeżeli żadne z małżonków nie zamieszkuje obecnie w okręgu sądowym właściwym dla ich ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania, sprawę rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca zamieszkania małżonka, którego prawa zostałyby ograniczone, gdyby sąd wydał orzeczenie będące przedmiotem wniosku. Jeżeli małżonek ten nie ma miejsca zamieszkania w Estonii lub jeżeli ustalenie jego miejsca zamieszkania jest niemożliwe, sprawę rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy.
W przypadku braku możliwości ustalenia sądu właściwego sprawę rozpoznaje Sąd Rejonowy dla prowincji Harju. Tymczasową ochronę prawną w sprawie rodzinnej rozpoznawanej w postępowaniu wszczynanym na wniosek strony może przyznać każdy sąd właściwy dla miejsca, w którym odpowiedni środek ma zostać zastosowany.
Stosowanie środków zarządzania masą spadkową – sąd estoński może stosować środki zarządzania w odniesieniu do masy spadkowej znajdującej się w Estonii niezależnie od tego, którego państwa prawo ma zastosowanie do dziedziczenia ani od tego, którego państwa organ lub urzędnik jest właściwy do przeprowadzenia postępowania spadkowego dotyczącego tej masy spadkowej zgodnie z przepisami dotyczącymi właściwości ogólnej. Środki zarządzania masą spadkową stosuje sąd właściwy dla miejsca otwarcia spadku. Jeżeli postępowanie spadkowe wszczęto w państwie trzecim, a masa spadkowa znajduje się na terytorium Estonii, środki zarządzania masą spadkową może zastosować sąd właściwy dla miejsca położenia masy spadkowej.
Właściwość w zakresie środków zaskarżenia – wniosek o stwierdzenie nieważności papieru wartościowego wnosi się do sądu właściwego dla miejsca wykupu tego papieru wartościowego, a w braku takiego miejsca – zgodnie z przepisami dotyczącymi ustalania właściwości ogólnej mającymi zastosowanie do emitenta danego papieru wartościowego. Posiadacz nieruchomości składa wniosek o wszczęcie postępowania apelacyjnego w przedmiocie wyłączenia praw właściciela nieruchomości zgodnie z przepisami § 124 ustawy o prawie własności (asjaõigusseadus) do sądu właściwego dla miejsca położenia nieruchomości. W przypadku, o którym mowa w § 13 ustawy o prawie morza, osoba uprawniona składa wniosek o wszczęcie postępowania apelacyjnego w przedmiocie wyłączenia praw właściciela statku do Sądu Rejonowego dla prowincji Harju. Właściciel nieruchomości obciążonej składa wniosek o wszczęcie postępowania apelacyjnego w przedmiocie wyłączenia praw nieznanego wierzyciela hipotecznego do sądu właściwego dla miejsca położenia nieruchomości obciążonej (§ 331 ustawy o prawie własności). Właściciel obciążonego statku lub właściciel zastawionej rzeczy obciążonej zarejestrowanym zastawem na ruchomościach składa wniosek o wyłączenie praw nieznanego wierzyciela hipotecznego lub zastawnika w ramach hipoteki morskiej lub zastawu morskiego zgodnie z § 59 ustawy o prawie morza do Sądu Rejonowego dla prowincji Harju.
Właściwość we wszczynanych na wniosek strony postępowaniach dotyczących osób prawnych na gruncie prawa prywatnego – wszczynane na wniosek strony sprawy inne niż sprawy rejestrowe, które dotyczą działalności spółki, organizacji nienastawionej na zysk i fundacji, w tym sprawy związane z powołaniem zastępcy członka zarządu lub rady nadzorczej, audytora, audytora na potrzeby audytu specjalnego oraz likwidatora, a także sprawy związane z ustalaniem kwoty odszkodowania dla wspólników lub udziałowców spółki rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca siedziby statutowej osoby prawnej lub oddziału spółki zagranicznej.
Sprawy związane z własnościowym i współwłasnościowym prawem do lokalu – wszczynane na wniosek strony sprawy związane z własnościowym lub współwłasnościowym prawem do lokalu rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca położenia nieruchomości.
Sprawy związane z dostępem do drogi publicznej oraz tolerowaniem obecności elementów systemu melioracji i instalacji technicznych na posesji – sprawy związane z dostępem do drogi publicznej oraz tolerowaniem obecności elementów systemu melioracji i instalacji technicznych na posesji rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca położenia nieruchomości, której dotyczy wniosek o zapewnienie dostępu do drogi publicznej, nieruchomości, na której ma znaleźć się element systemu melioracji, lub nieruchomości, na której znajduje się instalacja techniczna.
Sprawy związane z uznawaniem, stwierdzaniem wykonalności i wykonywaniem orzeczeń sądów państw trzecich – wniosek o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu państwa trzeciego, wniosek o odmowę uznania lub wykonania takiego orzeczenia, wniosek o zawieszenie wykonania takiego orzeczenia lub inny wniosek w toku postępowania egzekucyjnego składa się do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej dłużnika lub do sądu właściwego dla miejsca, w którym ma zostać przeprowadzone postępowanie egzekucyjne, o ile przepisy prawa lub postanowienia umowy międzynarodowej nie stanowią inaczej.
Sprawy związane z uznawaniem wykonalności ugody wypracowanej w wyniku postępowania pojednawczego – wykonalność ugody wypracowanej w wyniku postępowania pojednawczego, o którym mowa w § 14 ust. 1 ustawy o postępowaniu pojednawczym (lepitusseadus), uznaje sąd właściwy dla miejsca przeprowadzenia postępowania pojednawczego.
Sprawy związane z uznawaniem i stwierdzaniem wykonalności orzeczeń sądów arbitrażowych – wnioski o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczeń sądów arbitrażowych wydanych w Estonii lub orzeczeń sądów arbitrażowych państw trzecich, a także wnioski o odmowę uznania lub wykonania tych orzeczeń składa się do Sądu Rejonowego dla prowincji Pärnu (Pärnu Maakohus). Wniosek o zawieszenie wykonania orzeczenia sądu arbitrażowego państwa trzeciego lub inny wniosek w toku postępowania egzekucyjnego składa się do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej dłużnika lub do sądu właściwego dla miejsca, w którym ma zostać przeprowadzone postępowanie egzekucyjne, o ile przepisy prawa lub postanowienia umowy międzynarodowej nie stanowią inaczej. Jeżeli jedna ze stron porozumienia zawartego w toku postępowania polubownego jest konsumentem, wniosek o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub wniosek o odmowę uznania lub wykonania wyroku sądu polubownego składa się do sądu właściwego dla miejsca przeprowadzenia postępowania polubownego.
Kwestie wnoszone do sądu na wniosek są rozpoznawane przez ośrodek zamiejscowy właściwy miejscowo dla miejsca, na podstawie którego ustalono właściwość sądu. Jeżeli różne miejsca decydujące o właściwości sądu leżą na obszarze objętym właściwością miejscową jednego sądu rejonowego, lecz podlegającym różnym ośrodkom zamiejscowym, sąd wskazuje ośrodek zamiejscowy właściwy do rozpoznania danej sprawy.
Szczegółowe obszary właściwości terytorialnej i ośrodki zamiejscowe ustanowiono w ustawie o sądach.

2.2.2.3 Czy strony mogą samodzielnie określić jako właściwy sąd, który w innym wypadku nie byłby właściwy?

Sąd może również rozpoznać sprawę na podstawie przepisów dotyczących właściwości, jeżeli właściwość tego sądu wynika z umowy między stronami, a spór dotyczy działalności gospodarczej lub zawodowej obydwu stron lub działalności gospodarczej lub zawodowej jednej ze stron, przy czym druga ze stron jest organem państwa, organem samorządu terytorialnego lub inną osobą prawną podlegającą przepisom prawa publicznego, lub jeżeli obydwie strony są osobami prawnymi podlegającymi przepisom prawa publicznego.
Strony mogą również zawrzeć umowę prorogacyjną, jeżeli miejsce zamieszkania lub siedziba statutowa jednej strony lub obydwu stron nie znajduje się w Estonii.
Niezależnie od powyższego postanowienia umowy prorogacyjnej mają również zastosowanie, jeżeli:
1) taką umowę zawarto po wystąpieniu sporu;

2) właściwość ustalono w sprawie, w której pozwany ustanawia lub przenosi miejsce prowadzenia działalności lub siedzibę statutową do państwa trzeciego po wejściu w życiu umowy, lub jeżeli miejsce zamieszkania, miejsce prowadzenia działalności lub siedziba statutowa pozwanego nie są znane w chwili wytoczenia powództwa.
Właściwość ustalona na mocy umowy jest właściwością wyłączną, chyba że strony postanowią inaczej.
Sąd pierwszej instancji może, w drodze postanowienia, przekazać sprawę do rozpoznania przez inny sąd pierwszej instancji, jeżeli strony wystąpią ze wspólnym wnioskiem w tym zakresie przed przeprowadzeniem pierwszej rozprawy lub – w ramach procedury pisemnej – przed upływem terminu na przedstawienie stanowisk.

3 W przypadku gdy właściwość mają sądy szczególne, w jaki sposób mogę dowiedzieć się, do którego z nich należy się zwrócić?

W Estonii nie utworzono żadnych sądów szczególnych.

Powiązane strony

System sądownictwa

Ostatnia aktualizacja: 02/01/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.